

УДК 780.8:780.64(091)(477.81)
DOI: 10.37026/2520-6427-2025-121-1-109-114

Степан ЦЮЛЮПА,
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри духових та ударних інструментів
факультету музичного мистецтва
Рівненського державного
гуманітарного університету,
заслужений діяч мистецтв України,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-1555-0836
e-mail: tsiuliuyra@ukr.net

Наталія ЦЮЛЮПА,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри естрадної музики
факультету музичного мистецтва
Рівненського державного
гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-7063-420
e-mail: ntsiuliuyra@ukr.net

Роман ОСТАПЧУК,
студент магістратури
факультету музичного мистецтва
Рівненського державного
гуманітарного університету
м. Рівне, Україна,
ORCID: 0009-0004-8663-3796
e-mail: ostapchuk0507@gmail.com

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ШКОЛИ ГРИ НА ТРУБІ НА РІВНЕНИЦІНІ

Анотація. У статті схарактеризовано культурно-історичні передумови становлення та розвитку школи гри на трубі на Рівненщині. Обґрунтовано ключові чинники, як-от історичний контекст, розвиток музичної освіти, діяльність професійних та аматорських колективів, що вплинули на формування виконавських традицій регіону. Особливу увагу приділено внеску викладачів, музикантів та диригентів, які сприяли популяризації труби як інструмента, а також особливостям репертуарної політики й методичним засадам, що сформувалися на Рівненщині.

Проаналізовано взаємодію між локальними традиціями та загальноукраїнськими тенденціями розвитку виконавської школи гри на духових інструментах. Висвітлено значення фестивалів, конкурсів та інших культурних ініціатив у популяризації виконавської

школи гри на трубі.

Доведено, що музичні заклади Рівненщини, як-от Рівненська дитяча музична школа № 1 імені Миколи Лисенка, Рівненська дитяча музична школа № 2, Рівненський музичний фаховий коледж, Дубенське училище культури, Інститут мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, підтримуючи багатовікові традиції, забезпечують стабільний розвиток музичної освіти регіону, готуючи висококваліфікованих музикантів, зокрема демонструють, як школа гри на трубі в Рівненському регіоні інтегрує елементи української музичної ідентичності, зберігаючи при цьому власну унікальність.

Ключові слова: школа гри на трубі, культурно-історичні передумови, духові інструменти, виконавські традиції, національна музична культура.

Stepan TSYULYUPA,
Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department
of Wind and Percussion Instruments
Rivne State Humanities University,
Honored Art Worker of Ukraine,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1555-0836
e-mail: tsiuliuyra@ukr.net

Natalia TSYULYUPA,
*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor Department
of Popular Music
Rivne State Humanitarian University,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7063-420X
e-mail: ntsiuliuyupa@ukr.net*

Roman OSTAPCHUK,
*Master's student
of Department of Wind
and Percussion Instruments
Rivne State Humanities University,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0009-0004-8663-3796
e-mail: ostapchuk0507@gmail.com*

CULTURAL AND HISTORICAL PREREQUISITES FOR THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF THE TRUMPET PERFORMANCE SCHOOL IN THE RIVNE REGION

Abstract. *The article examines the cultural and historical prerequisites for the development of the trumpet school in the Rivne region, shedding light on its unique evolution within the broader context of Ukrainian music culture. It delves into key factors such as the historical backdrop of the region, the advancement of music education, and the role of both professional and amateur ensembles in shaping the local trumpet tradition. Particular attention is given to the contributions of leading educators, musicians, and conductors who played pivotal roles in popularizing the trumpet and fostering its growth.*

The article explores the features of educational programs, repertoire policies, and methodological principles that developed locally, reflecting the interplay between regional traditions and broader Ukrainian trends in wind instrument performance schools. Festivals, competitions, and cultural initiatives that promote trumpet performance are highlighted as crucial elements in enhancing the school's visibility and prestige. The pedagogical contributions of prominent musicians, as well as the influence of local educational institutions, orchestras, and ensembles, are thoroughly evaluated.

Moreover, the dynamics of collaboration between local and national institutions are analyzed, emphasizing cross-regional exchanges that enriched the Rivne trumpet school's development. These interactions not only facilitated the dissemination of innovative teaching methods and repertoire but also strengthened the integration of the Rivne school into the national musical framework.

The research underscores the significance of studying regional characteristics within the broader Ukrainian cultural landscape. It reveals how the Rivne trumpet school embodies Ukrainian musical identity while preserving its distinctive regional traits. This duality ensures that local traditions are both celebrated and adapted to contemporary trends in music education and performance.

By examining these aspects, the study contributes to academic discourse on trumpet performance schools in Ukraine. It provides valuable insights for future research, highlighting the importance of preserving and developing this rich cultural heritage for generations to come.

Key words: *trumpet playing school, cultural and historical preconditions, wind instruments, performance traditions, national music culture.*

Постановка проблеми. Рівненщина з її багатого музичною спадщиною відіграє важливу роль у розвитку української музичної культури. Однак варто зауважити, що еволюція виконавської школи гри на трубі в нашому регіоні залишається малодослідженою. Вивчення специфіки становлення цієї школи дозволяє окреслити основні етапи розвитку музичної освіти на Рівненщині, а також простежити вплив культурних, соціальних і економічних чинників на формування музичної ідентичності регіону. Аналіз взаємодії традицій і новаторських підходів у навчанні гри на трубі в різні історичні періоди допоможе краще усвідомити значення цього інструмента для розвитку регіональної музичної культури та його роль у контексті загальноукраїнської музичної традиції.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Питання еволюції виконавської школи гри на трубі в Україні висвітлено в працях таких науковців, як В. Апатський, В. Богданов, П. Круль, В. Посвалюк. Особливу увагу заслуговують дослідження, присвячені питанням розвитку музичного виконавства на теренах Рівненщини. Так, у роботах Т. Прокопович, Я. Сверлюка, Б. Столярчука та С. Цюлюпи досліджуються різноманітні аспекти музичної культури краю, зокрема діяльність музичних освітніх закладів, участь місцевих виконавців у конкурсах та фестивалях, вплив регіональних традицій на формування виконавської майстерності та ін.

Водночас варто наголосити, що питання еволюції школи гри на трубі на Рівненщині досі залишаються недостатньо вивченими. Відсутність комплексних досліджень і важливість цієї тематики спонукали нас до написання означеної публікації.

Метою статті є дослідження культурно-історичних передумов становлення і розвитку школи гри на трубі на Рівненщині, визначення ключових етапів її формування та обґрунтування специфіки виконавських і педагогічних традицій регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «виконавська школа» – доволі багатомірне явище, адже об'єднує в собі музичні надбання, педагогічний досвід та стиліові особливості, які передаються з покоління в покоління. Така школа не лише зберігає національну самобутність, а й розвивається, враховуючи сучасні світові тенденції. Вона також включає відображення процесу пізнання і передачі накопичених знань, наявність перевіреної практикою, визнаної фахівцями системи навчання. Приналежність до конкретної виконавської школи визначається низкою характерних рис, серед яких – стиль виконання, методи викладання, традиції формування репертуару та індивідуальні підходи до інтерпретації музичних творів. Означені складники формують унікальність кожної виконавської школи. Важливим аспектом виконавської школи є увага до звуку як основи виконавської майстерності. Унікальний звук кожного музиканта відображає художній і технічний рівень школи, ставши її своєрідною візитівкою (Посвалюк, 2008).

Виконавська школа гри на трубі на Рівненщині базується на поєднанні місцевих традицій із загальноукраїнськими та світовими тенденціями. Вона нерозривно пов'язана як із діяльністю музичних закладів освіти загалом, так і конкретних педагогів, які активно формують нове покоління музикантів-трубачів. Зважаючи на це, важливо провести детальне дослідження процесів формування та розвитку професійного виконавства гри на трубі на Рівненщині, що дозволить висвітлити характерні риси регіональної школи, простежити зміни в підходах до викладання, а також оцінити роль педагогів у збереженні музичної спадщини та вихованні нових поколінь трубачів, які примножують культурне багатство краю.

Музична культура Рівненщини має глибокі історичні корені, а її розвиток значною мірою пов'язаний із впливом чеських переселенців, які оселялися на теренах тогочасної Волині, починаючи із другої половини XIX століття. Їхня активна участь у культурному житті краю не лише збагатила місцеве середовище, а й сприяла становленню нових виконавських традицій, що стали невід'ємною частиною мистецької спадщини регіону.

Чеські громади на Волині створювали сприятливі умови для розвитку музичної освіти. Завдяки їхній ініціативі з'являлися аматорські оркестри та хорові колективи, що стали основою для професійного зростання музикантів різного походження. Особливе місце серед інструментів займали духові, зокрема труба, яка користувалася неабиякою популярністю.

Процес формування духових ансамблів та оркестрів у чеському середовищі відображав

суспільно-культурні трансформації тогочасної епохи. Прагнення міщан до збереження й розвитку власної культурної ідентичності сприяло пошуку нових музичних форм, що поєднували місцеві традиції та європейський вплив. Джерелом натхнення й прикладом професіоналізму для чеських музикантів слугували австрійські військові капели.

Важливу роль у формуванні духових оркестрів того часу відіграли музиканти, які після служби в армії поверталися до цивільного життя. Їхній багатий досвід став підґрунтям для зростання виконавської майстерності, а технічне вдосконалення інструментів, зокрема впровадження вентильного механізму, відкрило нові горизонти для розвитку духової музики.

Із часом духові оркестри, створені чеськими переселенцями та представниками інших етнічних груп, поступово дистанціювалися від військової музики й стали невід'ємною частиною культурного життя Волині. Вони активно долучалися до святкування, фестивалів і громадських заходів, збагачуючи культурну спадщину місцевих громад. Чеські переселенці значною мірою вплинули на розвиток музичної спадщини Волині, активно зберігаючи свою культурну ідентичність та сприяючи соціально-економічному прогресу регіону. Їхня діяльність мала позитивний вплив на розвиток місцевої економіки, освіти, культури та укріплення соціальної згуртованості. Чеська культура стала важливим елементом історії Волині, органічно доповнивши культурний ландшафт нашого краю (Цюлюпа, Барабаш, 2019).

На початку XX століття Волинь опинилася під впливом політичних амбіцій різних держав, зокрема Німеччини, Польщі, Угорщини та Румунії. Місцевій інтелігенції бракувало можливостей для організованого опору зовнішньому тиску, що призвело до помітного впливу на розвиток краю культурних факторів іззовні. Водночас цей період став початком активних процесів взаємного збагачення культур, коли різні національні традиції почали змішуватися, формуючи нові культурні синтети (Цюлюпа, Сергійчук, 2021).

Під час Першої світової війни в Україні значно зросла кількість військових частин, що спричинило збільшення чисельності військових духових оркестрів. Це явище набуло ще більшого розвитку в міжвоєнний період, коли на західноукраїнських землях активно дислокувалися військові підрозділи різних держав – польські, російські, українські. Кожен із підрозділів мав свій духовий оркестр, який брав участь у військових урочистостях і громадських заходах. За цих умов військова музика набула статусу ключового елемента культурного та мистецького життя, ставши невід'ємним складником як військових церемоній, так і громадських чи культурних подій того часу.

Зі збільшенням кількості оркестрів виникла необхідність у кваліфікованих музикантах, оскільки духові інструменти стали важливим складником військової музики. Це дало поштовх для відкриття спеціалізованих музичних шкіл і курсів для навчання гри на духових інструментах. Зростання кількості оркестрів вимагало чимало зусиль для підготовки виконавців, що зі свого боку сприяло розвитку музичної освіти та культурного життя в регіоні. Військові духові оркестри

стали не лише важливим елементом військової структури, а й невід'ємною частиною культурної спадщини того часу, оскільки концертно-просвітницька діяльність військових музикантів сприяла формуванню художніх смаків та культурних уподобань населення (Прокопович, 2013).

Перші спроби організувати музичні школи на Рівненщині датуються початком XX століття, коли в межах загальноосвітніх установ почали створювати музичні класи. Спочатку це були факультативні заняття, на яких учні вивчали гру на різних інструментах, вокал та основи музичної теорії. Із часом, на тлі зростаючого інтересу до музичного навчання та розвитку культурної сфери регіону, ці класи поступово перетворювалися на музичні заклади, які пропонувати для молодих музикантів більш організовану і системну професійну підготовку.

Важливим етапом у розвитку музичної освіти Рівненщини стало відкриття у 1939 році в Рівному дитячої музичної школи. Цей навчальний заклад став основою для подальшого становлення та розвитку музичної культури в регіоні. Школа активно розвивалася, поступово розширювалися відділи для навчання гри на різних інструментах, вокалу та опанування теоретичних дисциплін, що сприяло підготовці висококваліфікованих музикантів. У 1993 році за вагомі творчі здобутки Рівненській дитячій музичній школі № 1 було присвоєно ім'я видатного українського композитора Миколи Віталійовича Лисенка.

Від самого початку діяльності закладу тут функціонував відділ духових та ударних інструментів, де працювали талановиті педагоги-трубачі Є. Назарець, М. Невірковець, М. Дзядук, Л. Дубчак, які зробили вагомий внесок у тогочасне музичне життя регіону. Нині клас гри на трубі у Рівненській дитячій музичній школі № 1 імені М. В. Лисенка очолює завідувач відділу, викладач-методист Михайло Гамбель. Паралельний клас труби веде Роман Ковальчук (Столярчук, 2009).

У 1955 році у Рівному було засновано музичне училище (нині – Рівненський музичний фаховий коледж) – головний осередок підготовки музикантів середньої ланки – виконавців, диригентів, педагогів, музикознавців. Ця подія неабияк вплинула на розвиток музичної культури та освіти регіону. Із часом Рівненське музичне училище перетворилося на важливий центр музичної освіти в Західній Україні, сприяючи формуванню нових талантів та збереженню місцевих музичних традицій. Клас труби в закладі в різні часи очолювали Ю. Бокій, В. Прибора, С. Корнілов, А. Кібіта, Г. Козійчук, В. Борінов. Нині на відділі духових та ударних інструментів Рівненського музичного фахового коледжу працює молодий педагог по класу труби Дмитро Сиротюк.

Практично з перших днів існування училища на його базі було створено оркестр духових інструментів, відомий як на Рівненщині, так і далеко за її межами. Його першим керівником був Олександр Островський. Більше 40 років оркестром керував Андрій Кібіта, заступник працівник культури України. Нині оркестр часто виступає перед молоддю міста, учнями музичних шкіл області, є активним учасником мистецьких заходів коледжу, всеукраїнських та міжнародних конкурсів

і фестивалів. Сьогодні цей колектив очолює старший викладач Ігор Данилюк (Духовий оркестр Рівненського музичного фахового коледжу, 2024).

У 60-ті роки XX століття на Рівненщині функціонували загальнонауковий факультет Київського університету імені Т. Г. Шевченка та Рівненський філіал Київського технологічного інституту легкої промисловості, на базі яких у 1969 році було створено Рівненський культурно-освітній факультет Київського інституту культури імені О. Є. Корнійчука. У вересні 1971 року в закладі відбувся перший набір на відділ духових та ударних інструментів. Клас труби очолювали талановиті педагоги М. Литвак та О. Садовий.

На сьогодні клас труби кафедри духових та ударних інструментів факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету ведуть Степан Цюлюпа, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри, заслужений діяч мистецтв України, та Олександр Сіончук, доцент, заслужений артист України.

Кафедра духових та ударних інструментів є головним осередком підготовки висококваліфікованих музикантів регіону. Викладачі кафедри впроваджують унікальні методики, що гармонійно поєднують академічні традиції із сучасними підходами до музичної освіти, інтерактивні методи навчання, організовують майстер-класи за участю провідних музикантів, заохочуючи студентів до участі в концертах, конкурсах і фестивалях. Така діяльність сприяє вдосконаленню виконавської майстерності, розширенню творчого світогляду та здобуттю безцінного сценічного досвіду майбутніх музикантів. Особлива увага приділяється індивідуальній роботі зі студентами, що дає змогу враховувати їхні особисті потреби, здібності та потенціал для професійного розвитку й зростання.

Окрім педагогічної роботи, викладачі кафедри займаються науковою, творчою та громадською діяльністю: організовують конференції, а також видають збірник наукових праць, де публікуються дослідження знаних в Україні та за кордоном науковців і педагогів.

Із 2005 року кафедра духових та ударних інструментів РДГУ започаткувала проведення Всеукраїнського, а згодом Міжнародного конкурсу виконавців (ансамблів) на духових та ударних інструментах імені В'ячеслава Старченка, що неабияк сприяє популяризації жанру духової музики та покращенню якості набору здобувачів вищої освіти в музичних закладах Рівненщини. Цей конкурс став своєрідним методичним центром підвищення кваліфікації викладачів класів духових та ударних інструментів, у програмі якого – проведення різноманітних майстер-класів, презентацій сучасних науково-методичних та нотних видань духовиків України і зарубіжжя, а також проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя».

Сьогодні, у нелегкий час російсько-української війни, кафедра духових та ударних інструментів не стоїть осторонь подій, що відбуваються в Україні, активно співпрацює з благодійними фондами («Ми Переможемо», «Фонд Сергія Притули», «Повернись Живим»),

проводить низку мистецьких заходів та проєктів, організовуючи збір коштів на підтримку Збройних Сил України. Така активна діяльність сприяє патріотичному вихованню студентської молоді, формуванню її громадянської позиції.

Відрадно, що на квітень 2025 року кафедрою духових та ударних інструментів заплановано проведення XI Міжнародного (дистанційного) конкурсу виконавців (ансамблів) на дерев'яних духових інструментах імені В'ячеслава Старченка, в журі якого – запрошені педагоги та музиканти зі США, Німеччини, Польщі, Іспанії, Чехії, Італії та України.

Комплексний підхід до освітнього процесу на кафедрі сприяє формуванню не лише високопрофесійних виконавців, а й усебічно розвинених творчих особистостей, здатних працювати в різних музичних жанрах – від класичної музики до сучасних стилів. Завдяки цьому випускники кафедри досягають успіху на професійній сцені, стають педагогами, які передають свій досвід молодому поколінню, залишаються затребуваними як в Україні, так і за її межами.

Важливим складником мистецького освітнього процесу Рівненщини завжди залишався клас гри на трубі і в Дубенському училищі культури. Його очолювали знані педагоги, які своїм досвідом і майстерністю сприяли формуванню талановитих музикантів-трубачів. У різні часи за цим напрямом у закладі працювали Б. Козлов, А. Михасик, В. Самчук, М. Федорук, П. Штихалюк, М. Бакульський.

Ще один осередок з підготовки музикантів-трубачів у регіоні – Рівненська дитяча музична школа № 2, що була заснована у 1974 році. У закладі в різні часи працювали такі педагоги-трубачі, як Ю. Шапіро, В. Хрін, Ю. Островський, В. Чорноморець, С. Климчик.

Саме на Рівненщині було започатковано низку всеукраїнських та міжнародних конкурсів, що відіграли важливу роль у розвитку музичної освіти та культурного життя регіону. Серед них – Міжнародний конкурс духових оркестрів «Сурми», заснований талановитим педагогом, трубачем і диригентом Андрієм Кібітою. У 2005 році за ініціативи завідувача кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ Степана Цюлюпи було започатковано Всеукраїнський конкурс молодих виконавців (ансамблів) на духових та ударних інструментах імені В'ячеслава Старченка. Також на цій кафедрі ініціювали проведення всеукраїнського конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара.

Означені вище конкурси слугують виявленню нових талантів серед молодих музикантів, зокрема й трубачів, сприяють обміну досвідом між виконавцями з різних країн. Вони не тільки стимулюють творчий розвиток учасників, а й допомагають популяризувати регіональну музичну культуру на національному та міжнародному рівнях. Отож Рівненщина утверджується як центр культурної взаємодії, де поєднуються багаті регіональні традиції з новаторськими ідеями та досвідом світового музичного середовища. Завдяки злагодженій роботі педагогів, організаторів конкурсів та культурних діячів наш регіон упевнено зберігає статус одного з провідних центрів музичної освіти в

Україні, що відіграє ключову роль у збагаченні національної мистецької спадщини.

Висновки. Отже, виконавська школа гри на трубі на Рівненщині розвивалася завдяки інтеграції місцевих, національних та світових музичних традицій, що надало їй неповторного колориту та значної ролі в культурному просторі регіону. Важливим фактором цього процесу стала чеська громада, що мешкала на Волині, саме вона сприяла створенню духових оркестрів і вдосконаленню їхніх виконавських стандартів. Поєднання чеських традицій з українськими культурними рисами стало основою для формування місцевої музичної ідентичності та розвитку виконавської майстерності.

Музичні заклади Рівненщини, як-от Рівненська дитяча музична школа № 1 імені Миколи Лисенка, Рівненська дитяча музична школа № 2, Рівненський музичний фаховий коледж, Дубенське училище культури, факультет музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, підтримуючи багатовікові традиції, забезпечили стабільний розвиток музичної освіти регіону, підготувавши численні покоління висококваліфікованих музикантів. Педагогічний досвід, накопичений поколіннями, продовжує передаватися завдяки талановитим викладачам, які формують нових майстрів музики.

Школа гри на трубі на Рівненщині – важливе культурне явище, що поєднує історичні традиції та сучасні педагогічні підходи. Вона сприяє розвитку музичного потенціалу нових поколінь та укріплює культурну ідентичність регіону, інтегруючи Рівненщину в національний та світовий музичний простір.

Перспективи подальших досліджень в означеному напрямі вбачаємо у більш ґрунтовному аналізі історичних передумов формування виконавської школи гри на трубі на Рівненщині, детальному вивченні внеску окремих педагогів і виконавців у розвиток школи, а також у дослідженні репертуару трубачів регіону, еволюції педагогічних методик та інтеграції сучасних технологій в освітній процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Посвалок, В. Т. (2008). Шляхи становлення і проблеми розвитку української школи виконавства на трубі: історичний, професійно-виконавський, теоретико-методичний аспекти: автореф. дис. ... док. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ. 38 с.

Цюлюпа, С., Барабаш, В. (2019). Виконавство на трубі в культурно-мистецькому житті Рівненщини. *Нова педагогічна думка*. № 2 (98). С. 171–174.

Цюлюпа, Н. Л., Сергійчук, Д. Р. (2021). Культурно-історичні передумови становлення і розвитку фортепіанного мистецтва на Рівненщині. *Мистецтвознавчі записки*. Київ: НАКККіМ. Вип. 39. С. 145–148.

Прокопович, Т. Ю. (2013). Військові духові оркестри в культурі провінційного міста: Рівне музичне між двома світовими війнами (1920–1939 роки). *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя*. Рівне: Волинські обереги. Вип. 5. С. 151–156.

Столярчук, Б. Й. (2009). Рівненський дитячий

музичній школі № 1 ім. М. В. Лисенка – 70 (1939 – 2009): біогр.-бібліогр. довідник. Рівне: видав. О. Зень. 196 с.: іл.

Духовий оркестр. (2024). *Рівненський музичний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету*: вебсайт. URL: <https://muz.rv.ua/%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8/%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9-%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80/> (дата звернення: 10.01.2025).

REFERENCES

Posvaliuk, V. T. (2008). *Shliakhy stanovlennia i problemy rozvytku ukrainskoi shkoly vykonavstva na trubi: istorychni, profesiino-vykonavskiy, teoretyko-metodychni aspekty* [Ways of Formation and Challenges in the Development of the Ukrainian Trumpet Performance School: Historical, Professional-Performance and Theoretical-Methodological Aspects]: avtoref. dys. ... dok. mystetstvosnavstva: 17.00.03. Kyiv. 38 s. [in Ukrainian].

Tsuliupa, S., Barabash, V. (2019). *Vykonavstvo na trubi v kulturno-mystetskomu zhytti Rivnenshchyny* [Trumpet Performance in the Cultural and Artistic Life of Rivnenshchyna]. *Nova pedahohichna dumka*. № 2 (98). S. 171–174. [in Ukrainian].

Tsuliupa, N. L., Serhiichuk, D. R. (2021). *Kulturno-istorychni peredumovy stanovlennia i rozvytku*

fortepiannoho mystetstva na Rivnenshchyni [Cultural and Historical Preconditions for the Formation and Development of Piano Art in Rivnenshchyna]. *Mystetstvosnavchi zapysky*. Kyiv: NAKKKiM. Vyp. 39. S. 145–148. [in Ukrainian].

Prokopovych, T. Yu. (2013). *Viiskovi dukhovi orkestry v kulturi provintsiinoho mista: Rivne muzychne mizh dvoma svitovymi viinamy (1920–1939 roky)* [Military Brass Bands in the Culture of a Provincial City: Musical Rivne Between the Two World Wars (1920–1939)]. *Istoriia stanovlennia ta perspektyvy rozvytku dukhovoï muzyky v konteksti natsionalnoi kultury Ukrainy ta zarubizhzhia*. Vyp. 5. S. 151–156. [in Ukrainian].

Stoliarchuk, B. Y. (2009). *Rivnenskii dytiiachii muzychnii shkoli № 1 im. M. V. Lysenka – 70 (1939 – 2009)* [Rivne Children's Music School No. 1 Named After M.V. Lysenko – 70 Years (1939–2009)]: biohrafichno-bibliohrafichnyi dovidnyk. Rivne: vydav. O. Zen. 196 s. : il. [in Ukrainian].

Dukhovi orkestr [Wind orchestra]. (2024). *Rivnenskyi muzychnyi fakhovi koledzh Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu*: vebсайт. Available at: <https://muz.rv.ua/%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8/%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9-%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80/> (Accessed: 10.01.2025). [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 27.01.2025